

РЕШЕНИЕ

№ 14017

гр. С., 16.08.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 47 СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и пети октомври през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: **МАРИЯ В. БОГДАНОВА
НОНЧЕВА**

при участието на секретаря **МОНИКА В. АСЕНОВА**
като разгледа докладваното от **МАРИЯ В. БОГДАНОВА НОНЧЕВА**
Гражданско дело № 20211110157956 по описа за 2021 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 235 и сл. ГПК.

Образувано е по искова молба, уточнена с молба с вх. № 29667/16.02.2022 г., подадена от И. С. Р., А. И. Р. и М. И. Р., срещу /фирма/, с която са предявени иски за признаване за установено между страните, че ищците не дължат на ответника сумите, предмет на образуването по искане на ответното дружество изпълнително дело № ****/**** г. по описа на ЧСИ Н.М..

В исковата молба се твърди, че срещу С.Г. Р. – наследодател на ищците – на 18.11.2016 г. бил издаден изпълнителен лист по гр. д. № 45289/2016 г. по описа на Софийски районен съд, 118-ти състав. Въз основа на изпълнителния лист било образувано процесното изпълнително дело, по което след смъртта на С. Р. на 30.07.2017 г. не били извършвани изпълнителни действия, до м. юли 2021 г., когато ищците били конституирани като длъжници в качеството си на наследници на С. Р. за припадащата се на всеки от тях 1/3 част от дълга. Релевирани са доводи за недължимост на вземанията, предмет на изпълнението, поради погасяването на същите по давност, тъй като от датата на смъртта на наследодателя на ищците на 30.07.2017 г. до тяхното конституиране като страни по делото на 15.07.2021 г. бил изтекъл приложимият към процесните вземания тригодишен давностен срок. Сочат, че в

рамките на този срок не били предприемани действия, годни да прекъснат теченето на погасителната давност. Въз основа на изложеното е направено искане за уважаване в цялост на предявените искове и за присъждане в полза на ишците на сторените по делото разноски.

Исковата молба и приложенията към нея са изпратени на ответника /фирма/ за отговор, като такъв е постъпил в законоустановения едномесечен срок. Със същия дружеството оспорва исковите претенции изцяло, като твърди, че същите били неоснователни. Според ответника, приложимата спрямо процесните вземания погасителната давност била петгодишна и не била изтекла към датата на подаване на исковата молба, а в рамките на образуваното изпълнително производство били предприети множество действия, с всяко едно от които давността била прекъсвана. Отправена е молба за отхвърляне на предявените искове и за присъждане на юрисконсултско възнаграждение.

Софийски районен съд, Първо гражданско отделение, 47-ми състав, като съобрази доводите на страните и събраните по делото доказателства, поотделно и в тяхната съвкупност, съгласно правилата на чл. 235, ал. 2 ГПК, намира за установено следното от фактическа и правна страна:

Предмет на производството по делото са субективно и кумулативно съединени отрицателни установителни искове с правно основание чл. 439, вр. чл. 124, ал. 1, предл. 3 ГПК за признаване за установено между страните, че ишците И. С. Р., А. И. Р. и М. И. Р. не дължат на ответника /фирма/, поради погасяване по давност, сумата от 4303,48 лева, предмет на изпълнително дело № *****/**** г. по описа на ЧСИ Н.М., представляваща главница по изпълнителен лист, издаден на 18.11.2016 г. по гр. д. № 45289/2016 г. по описа на Софийски районен съд, 118-ти състав.

В производство по предявен отрицателен установителен иск с правно основание чл. 124, ал. 1 ГПК ищецът следва да докаже фактите, от които произтича правния му интерес, а в тежест на ответника е установяването при условията на пълно и главно доказване на фактическите обстоятелства, от които произтича отричаното право. Съгласно принципа за разпределение на доказателствената тежест в процеса, всяка страна носи тежестта да докаже фактите, от които извлича изгодни за себе си правни последици, съгласно разпоредбата на чл. 154 ГПК. При предявен отрицателен установителен иск за недължимост на определена сума, какъвто е настоящият казус, кредиторът-ответник по иска трябва да докаже фактите, от които произтича вземането, а длъжникът-ищец – релевираните възражения за недължимост на същото, поради което именно ответникът по отрицателния установителен иск следва да докаже, че вземането е възникнало и съществува. В този смисъл е и константната практика на върховната съдебна инстанция (вж. Решение № 240 от 15.12.2012 г. на ВКС по гр. д. №

1438/2011 г., III г. о.; Решение № 173 от 12.01.2011 г. на ВКС по т. д. № 901/2009 г., I т. о., ТК; Решение № 22 от 27.05.2014 г. на ВКС по гр. д. № 5260/2013 г., II г. о., ГК).

Доколкото предмет на настоящия отрицателен установителен иск е установяване недължимост на вземания, за събирането на които е било образувано изпълнително дело, приложение намира разпоредбата на чл. 439 ГПК. Същата предвижда, че длъжник може да оспори изпълнението чрез предявяването на иск, който трябва да се основава само на факти, настъпили след приключване на съдебното дирене в производството, по което е издадено изпълнителното основание.

В разглеждания казус, предвид въведеното от ищците основание за недължимост на процесното вземане, а именно – изтекла спрямо него погасителна давност, уважаването на предявения иск се обуславя от осъществяването на следните материални предпоставки: 1/ наличие на валидно възникнало парично вземане на ответника срещу ищците; 2/ неизпълнение на задължението за заплащане на същото от страна на ищците; 3/ наличие на висящо изпълнително производство с предмет вземането, чиято дължимост ищците оспорват; 4/ изтичане на законоустановения срок за погасяване по давност на процесното задължение.

Безспорни между страните са фактическите обстоятелства, релевиращи в исковата молба, относно правопораждащия процесното вземане факт, издаването на изпълнителен лист за същото и образуването на изпълнително производство срещу ищеца. Тези обстоятелства се установяват и от събраните по делото доказателства, видно от които на 18.11.2016 г. в полза на /фирма/ е издаден изпълнителен лист по гр. д. № 45289/2016 г. по описа на СРС, ГО, 118-ти състав, срещу С.Г. Р. за сумата от 4303,48 лева – главница, представляваща цена на доставена топлинна енергия през периода от 01.05.2014 г. до 30.04.2015 г., ведно със законната лихва от 11.08.2016 г. до изплащане на вземането, за сумата от 317,43 лева, представляваща мораторна лихва, начислена за периода от 15.09.2015 г. до 08.07.2016 г., както и за сумата от 484,15 лева, представляваща съдебни разноси. Изпълнителният лист е издаден на основание влязлата в сила заповед за изпълнение, издадена по делото на 23.08.2016 г. Въз основа на посочения изпълнителен титул и по молба на кредитора от 27.02.2017 г. е образувано изпълнително дело № ***** по описа на ЧСИ Н.М., рег. № *** в КЧСИ, по което на длъжника е връчена покана за доброволно изпълнение до длъжника на 29.03.2017 г., и са наложени запори върху банкови сметки на същия със запорни съобщения от 29.05.2017 г. Последващ запор е наложен на 15.03.2018 г. върху вземания на длъжника от /фирма/, като запорното съобщение е получено на 19.03.2018 г. На 11.06.2018 г. вискателят /фирма/ е подал молба по изпълнителното дело (л. 53 от преписа), с която е направено искане за изготвяне на справки относно имуществото на длъжника с цел налагане на нови запори, както и искане за извършване на опис на установеното длъжниково имущество. На 15.07.2021 г. съдебният изпълнител е конституирал като длъжници в изпълнителния процес ответниците И. С. Р., А. И. Р. и

М. И. Р., в качеството им на наследници по закон на първоначалния длъжник С.Г. Р., починала на 30.07.2017 г. Молба за конституиране на ответниците като страни по изпълнителното дело е подадена както от тях – на 29.06.2021 г., така и от взыскателя – на 14.07.2021 г. На 06.10.2021 г. /фирма/ е подало молба до съдебния изпълнител за извършване на опис на имуществото на длъжниците, с цел пристъпване към публична продан на същото. До образуването на настоящото исково производство други действия по изпълнителното дело не са извършвани, като на 26.08.2021 г. е постановено разпореждане, с което съдебният изпълнител е отказал да прекрати производството на основание чл. 433, ал. 1, т. 8 ГПК.

За да се прецени изтекла ли е спрямо процесните вземания законоустановената погасителна давност, е необходимо да се съобразят обстоятелствата кога е началният момент на същата, съответно – извършвани ли са действия, прекъснали или спрели теченето на давността. В разглеждания казус погасителната давност за вземанията е започнала да тече от датата на влизане в сила на заповедта за изпълнение, въз основа на която е издаден изпълнителният лист, а именно не по-късно от 18.11.2016 г. – датата на издаване на изпълнителния лист. Тази дата следва да се приеме и като моментът, след който обстоятелства, релевантни за недължимостта на вземанията, могат да бъдат ценени като новонастъпили такива по смисъла на чл. 439, ал. 2 ГПК, доколкото в рамките на заповедното производство не се провежда съдебно дирене. Съгласно чл. 111, б. „в“, вр. чл. 114, ал. 1 ЗЗД, вземанията за периодични плащания се погасяват по давност с изтичането на тригодишен срок от настъпването на тяхната изискуемост. В Тълкувателно решение № 3 от 18.05.2012 г., постановено по тълк. дело № 3/2011 г. на ОСГТК на ВКС, понятието „периодични плащания“ по смисъла на чл. 111, б. „в“ ЗЗД се характеризира с изпълнение на повтарящи се задължения за предаване на пари или други заместими вещи, имащи единен правопораждащ факт, чиито падеж настъпва през предварително определени интервали от време, а размерите на плащанията са изначално определени или определяеми без да е необходимо периодите да са равни и плащанията да са еднакви. Предвид така дадените от върховната съдебна инстанция тълкувателни разяснения, следва да се приеме, че вземанията за заплащане цената на доставената в топлоснабден имот топлинна енергия представляват именно периодични плащания по смисъла на чл. 111, б. „в“ ЗЗД, съответно – се погасяват с изтичането на тригодишен давностен срок. Настоящият съдебен състав не споделя съдебната практика, че вземания по издадена заповед за изпълнение се погасяват с изтичането на петгодишен давностен период, тъй като приема, че правозасилващото действие, представляващо материалноправна последица, е характерна единствено за влязлото в сила решение, доколкото е изрично предвидена в разпоредбата на чл. 117, ал. 2 ЗЗД, съответно – не може да се приложи към влязлата в сила заповед за изпълнение. Макар да се ползва със стабилитет, влязлата в сила заповед за изпълнение не следва да бъде приравнявана на съдебно решение. Изпълнителен лист, издаден въз основа на заповед

за изпълнение, срещу която не е било подадено възражение в срока по чл. 414 ГПК, е издаден в производство, част от изпълнителния процес, без да е проведено състезателно исково производство и без да е установено със сила на пресъдено нещо съществуването на вземането на кредитора. Доколкото процесните задължения не са установени с влязло в сила съдебно решение, към тях следва да се прилага именно кратката тригодишна погасителна давност, с оглед разпоредбата на чл. 117, ал. 2 ЗЗД.

Следователно, тригодишната погасителна давност за задълженията, чиято недължимост ищците целят да установят в настоящото производство, е с начална дата 18.11.2016 г. (датата на издаване на изпълнителния лист). Същата е била прекъсната с всяко от предприетите в хода на образуването на 27.02.2017 г. изпълнително дело действия, годни да прекъснат погасителната давност, в случая – налагането на запори на 29.05.2017 г. и на 15.03.2018 г. В тази връзка относими са разясненията, дадени с т. 10 на Тълкувателно решение № 2/2013 г. от 26.06.2015 г. по тълк. д. № 2/2013 г. на ОСГТК на ВКС. В мотивите на цитирания тълкувателен акт е посочено неизчерпателно, че съгласно чл. 116, т. "в" ЗЗД "прекъсва давността предприемането на кое да е изпълнително действие в рамките на определен изпълнителен способ: насочването на изпълнението чрез налагане на заповест или възбрана, присъединяването на кредитора, възлагането на вземане за събиране или вместо плащане, извършването на опис и оценка на вещ, назначаването на пазач, насрочването и извършването на продан и т. н. до постъпването на парични суми от проданта или на плащания от трети задължени лица. Не са изпълнителни действия и не прекъсват давността образуването на изпълнително дело, изпращането и връчването на покана за доброволно изпълнение, проучването на имущественото състояние на длъжника, извършването на справки, набавянето на документи, книжа и др., назначаването на експертиза за определяне на непогасения остатък от дълга, извършването на разпределение, плащането въз основа на влязлото в сила разпределение и др."

Според настоящия съдебен състав, подадената от вискателя на 11.06.2018 г. молба, с която е отправено искане за извършване на опис на имуществото на длъжника, също е прекъснала погасителната давност спрямо процесните вземания. В случаите, когато искането от кредитора за предприемане на изпълнително действие (включително в хипотезите на възлагане от вискателя съгласно чл. 426, ал. 4 ГПК и чл. 18 ЗЧСИ) е направено своевременно, но самото изпълнително действие не е предприето от надлежния орган преди изтичането на давностния срок по причина, която не зависи от волята на кредитора, давността се счита прекъсната с искането, дори то да е било нередовно (в този смисъл – Решение № 37 от 24.02.2021 г. по гр. д. № 1747/2020 г., IV-то г. о.; Решение № 127 от 12.07.2022 г. по гр. д. № 2884/2021 г., III-то г. о.).

Налага се следователно изводът, че последното изпълнително действие, извършено по изпълнително дело № ***** по описа на ЧСИ Н.М., рег. № *** в

КЧСИ, прекъснало давността спрямо процесните вземания, е подаването на молба от взыскателя на 11.06.2018 г. за извършване на опис на длъжниковото имущество. Следователно, при съобразяване на приложимия към процесните вземания тригодишен давностен срок, е видно, че давността спрямо същите е следвало да изтече на 11.06.2021 г. В случая, обаче, приложение намира разпоредбата на чл. 3, т. 2 от Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13.03.2020 г. и за преодоляване на последиците. Съгласно посочената разпоредба, давностните срокове, с изтичането на които се погасяват или придобиват права от частноправни субекти спират да текат от 13.03.2020 г. до отмяната на извънредното положение, т. е. до 20.05.2020 г. Следователно, като се съобрази и спирането теченето на давностните срокове по силата на закона в периода от 13.03.2020 г. до 20.05.2020 г., погасителната давност спрямо процесните вземания, прекъсната на 11.06.2018 г., е следвало да изтече на 20.07.2021 г. Преди тази дата, обаче, на 15.07.2021 г. по изпълнителното дело като длъжници са конституирани ответниците И. С. Р., А. И. Р. и М. И. Р., като от тяхното конституиране е започнала да тече нова давност, която не е изтекла към датата на образуване на настоящото исково производство (08.10.2021 г.), както и към датата на приключване на устните състезания по делото (25.10.2022 г.).

Отделно от изложеното, следва да се съобрази, че със смъртта на първоначалния длъжник на 30.07.2017 г. изпълнителното дело е било спряно по силата на закона, на основание чл. 432, ал. 1, т. 3 вр. чл. 229, ал. 1, т. 2 ГПК до конституирането на неговите наследници с разпореждане на съдебния изпълнител от 15.07.2021 г., като в този период погасителната давност спрямо процесните вземания не е текла. Спирането има за цел да съхрани правното положение към момента на настъпване на наложилите го обстоятелства, от една страна – за да предотврати евентуално увреждане на длъжника, ако се реализират права, които последният оспорва. От друга страна, погасяването на правата на кредитора поради изтичане на срокове (давностни или преклузивни) не е целен от правото резултат, защото тук спирането е средство длъжникът да предотврати изпълнението, като установи, че правото на кредитора не съществува или има пречка пред упражняването му. Затова в хипотезите на спряно принудително изпълнение по обективна причина (в случая – поради смърт на длъжника) не текат срокове.

Въз основа на изложеното, настоящият съдебен състав намира, че процесната искова претенция е неоснователна и като такава следва да бъде отхвърлена в цялост.

По разноските:

Разноските в производството, сторени от ответника, трябва да бъдат присъдени в тежест на ищците, предвид изхода на правния спор по делото, на основание чл. 78, ал. 3 ГПК, като същите възлизат на сумата от 100,00 лева за юрисконсултско

възнаграждение.

Така мотивиран, Софийски районен съд, Първо гражданско отделение, 47-ми състав,

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ като неоснователни предявените от **И. С. Р.**, ЕГН: *****,
А. И. Р., ЕГН: *****, и **М. И. Р.**, ЕГН: *****, тримата с адрес гр. С.,
/фирма/, срещу /фирма/, ЕИК: *****, със седалище и адрес на управление гр.

/адрес/, **отрицателни установителни иски** с правно основание чл. 439, вр. чл. 124,
ал. 1, предл. 3 ГПК за признаване за установено между страните, че ищците не дължат
на ответника сумата от 4303,48 лева, предмет на изпълнително дело № *****
по описа на ЧСИ Н.М., представляваща главница по изпълнителен лист, издаден на
18.11.2016 г. по гр. д. № 45289/2016 г. по описа на Софийски районен съд, 118-ти
състав, поради погасяването ѝ по давност.

ОСЪЖДА **И. С. Р.**, ЕГН: *****, **А. И. Р.**, ЕГН: *****, и **М. И. Р.**,
ЕГН: *****, тримата с адрес гр. С., /фирма/, на основание чл. 78, ал. 3 ГПК, да
заплатят на /фирма/, ЕИК: *****, със седалище и адрес на управление гр. С.,
/адрес/, **сумата от 100,00 лева**, представляваща сторени от ответника разноси в хода
производството.

Решението подлежи на обжалване пред Софийски градски съд в двуседмичен
срок от връчването му на страните.

Препис от решението да се изпрати на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____